

TORBJÖRN
FLYGT

Himmel

NORSTEDTS

AV TORBJÖRN FLYGT HAR TIDIGARE UTGIVITS

Längsta ögonblicket 1995

Män vid kusten 1997

Underdog 2001

Verkan 2004

ISBN 978-91-1-301858-4

© Torbjörn Flygt 2008

Norstedts, Stockholm

Omslag: Sara R. Acedo

Tryckt hos ScandBook AB, Smedjebacken 2008

www.norstedts.se

*

Norstedts ingår i

Norstedts Förlagsgrupp AB,

grundad 1823

Marlon Brando är med paprika

Bildörren kärvar. Det har den gjort ända sedan de tvingades köpa det här begagnade vraket av en handlare som höll hela bilbeståndet på åkern utanför boningshuset och slog av femton procent på priset vid kontant betalning. Genom att sätta axeln mot fönsterrutan och pressa sig emot samtidigt som hon rycker i handtaget med upprepade snärtiga handledsrörelser får Lena Lindner upp dörren och kan kliva ut ur det röda skrället. En halvdöd Mazda 323 som inte längre är särskilt röd, färgen ser ut att ha avlägsnats med slipmaskin, grova trissan, resultatet av att brist på vaxning ersatts med obegränsad vistelse i solgass varvat med ogynnsam väderlek. Det är något med pigmenten i röd billack som får färgen att på bara några år övergå från djupaste blodrött via olika rosa nyanser till en matt smutsvit yta.

De borde köpa ny bil – hur många gånger har inte Lena sagt det? – men varifrån skulle de få pengarna? Ute i arbetslivet i drygt tjugo år, och de har inte råd att skaffa ett anständigt fordon, och då kan hon inte ens skylla på skatten! En gång hade de en ny bil, en Audi med luftkonditionering och fartkontroll och omåttligt med lastutrymme, sedan hade de ingen alls, och sedan fick de det lite bättre igen och kunde spara till Mazdan – så vad klagas hon för? Men David, tonåring dygnet runt, har klargjort att han har en annan syn på det, kräver att få stiga in eller ut några kvarter bort där hans kompisar inte kan se honom. Och då ska gudarna veta att de inte bor i ett kvarter där man är bortskämd med överflöd eller onödigt många statussymboler.

Janson har redan tagit sig ut på sin sida och väntar otåligt på trottoaren. Ticsen är tillbaka, märker Lena. Han gnider oupphörligt ena handens fingrar mot varandra, tumme och pek, som om han kände på det finaste sidentyget. Han verkar själv vara omedveten om gnidandet, men det är väl bara som det ska, ett tecken på hans upphetsning och förtjusning. Hon kan ändå inte låta bli att känna oro.

”Det här måste celebreras”, säger Janson triumfatoriskt. Det är fjärde gången han upprepar det sedan de körde hemifrån.

Firas, vill hon rätta honom, lärarinnan i henne har inte tagit sommarlov, men hon släpper det, det språkliga är inte det mest angelägna just nu. Hon är hungrig, har en blodsockerdipp som hon måste få ordning på.

”Att du hittade dem? Är det verkligen nåt att...” Hon har gått runt bilen, kommer upp vid hans sida. Oron har övergått till misstänksamhet. ”Hur menar du egentligen med ’hittat dom?’”

”Ja, när händer sånt? Det måste vara min lyckodag!”

”Två tusen?”

”En gång hittade jag en femtiolapp i trappan när jag var så gammal som David. Bjöd hela gänget på korv med bröd på Wilhelm's Wurst. Vi stod i ösregn och käkade. Så sällan händer sånt. Undras vad statistiken säger att sannolikheten... Två tusen – då kan vi inte sitta hemma och käka rotmos.”

”Vi ska ju äta hemma”, invänder Lena fastän hon vet att det är verkningslöst. Janson har fått upp ångan. ”Jag förstår inte varför vi inte kan handla nere på Pompeji som vanligt. Nu kallnar de innan vi hinner hem.”

”Här har de stans bästa. Jag lovar. Diplomaten garanterade.”

Det sista kommer nyanslöst över hans läppar, följer liksom med på en utandning, som om han redan ångrar att han säger det. Hon låter det inte passera.

”Diplomaten?”

Janson tar ett par snabbare steg så att han går en bit framför henne. ”Det är en jag känner. Eller jag har träffat honom en gång.”

”Och då ställde han ut en garanti? På pizza.”

”Nånting ditåt.”

”Vad är det för några du umgås med? Du måste skaffa ett jobb så att du träffar normala människor igen.”

”Jag träffar dig, det räcker.”

”Har han med pengar att göra, har han det?”

”Diplomaten? Inte en aning. Varför skulle han ha det? Så väl känner jag honom inte.”

”Du vet vad jag menar. Svåra ärligt.”

Men Janson lyckas som alltid glida undan, insmord med ett verbalt konsistensfett som gör att hon aldrig får grepp om honom. Nu låtsas han helt enkelt som om vad Lena sagt inte bär på en underliggande syftning.

Lena blir stående på nedersta trappsteget till Pizzeria Rimini. Hennes röst är saklig och allvarlig, hennes uppsyn bister.

”Janson?”

Och han, som skjutit upp dörren så att en klocka som hänger i dörrstycket pinglar, drar igen den, nästan helt.

”Nån har tappat dem. Sånt händer faktiskt. Hade inte jag hittat dom, hade nån annan gjort det. Vad tycker du att jag skulle ha gjort? Gått med dom till polisen, lämnat in dom på hittegods? Vem lämnar in kontanter och tror att nån ska komma och identifiera dom? ’Jag har blivit av med fyra femhundringar men har antecknat serienumren.’ Att du måste vara så förbannat miss-tänksam.”

Janson trycker upp dörren och klockan pinglar igen, och Lena är efter honom in i dofterna av oregano, smält ost och kantbränd deg. Orkar inte ställa en fråga till, inte nu. Men hon måste få ett svar, en förklaring, för någon har rotat runt i hennes hand-

väska och hon hade inte mycket pengar kvar i plånboken. Vad hon minns så tog hon ut pengar på bankomaten i förrgård. David skulle aldrig röra hennes väska, det tror hon inte.

Pizzeria Rimini är ungefär lika stort som klädkammaren i en hyrestrea i ett av stans mest eftersatta områden, kan Lena konstatera. Ett gråsvart rutigt golv täcker de två kvadratmeterna golv framför disken. Upp mot fönstret har ett rangligt bord och två pallar fösts samman, och möblemanget gör att det inte finns mycket yta kvar att stå och trampa på. Däremot är utbudet lika rikligt som fantasifullt. Det står handtextat på svarta griffeltavlor som hänger ner från taket. Musik strömmar ur högtalarna.

En kvinna kommer ut från ett angränsande utrymme, avskärmat med ett rasslande pärldraperi. Hennes svarta hår är struket hårt bakåt, uppsatt med knut i nacken. Hon tittar ner.

”Ja?”

Janson bollar frågan vidare till Lena.

”David?”

”Klart han ska äta.”

”Vad vill han ha?” förtydligar han.

”Han ska alltid ha en sån där dubbelvikt, vad heter den?”

”Calzone.” Janson vänder sig till kvinnan. ”En calzone. Och en pescatore med vitlök. Mycket vitlök.”

”Pescatore?”

Kvinnan tystnar när en man skjuter undan pärldraperiet, i vit skjorta med uppkavlade armar. Bakom honom brusar en spolad toalett. Han förändrar min och hastighet när han får syn på Lena och Janson, smilar upp sig samtidigt som han blir stramare i kroppen, torkar händerna mot förklädet, och han tar kvinnan om axlarna i ett grepp som ser ut att vara ömsint men som inte är det och flyttar henne åt sidan, föser undan henne. Han återvänder till disken, nickar mot kvinnan.

”Prata inte svenska.” Han sätter knogarna mot den solkiga

furuskivan, lutar sig fram. ”Vad jag kan erbjuda?”

Janson uppbered sin beställning. ”En calzone. Och en pescatore. Med mycket vitlök.”

Mannen tittar med misstroende på honom, som om han bedömde honom. Sedan skakar han på huvudet.

”Pescatore er inte med vitlök.”

”Jag vet. Men jag vill ha det extra. Även om det kostar.”

”Pescatore er tåmatt, åst, tånfisk, låk.”

”Precis. Och så vill jag ha vitlök också, mycket vitlök.”

”Med vitlök?”

”Ja?”

”Det är Marlon Brando.”

Janson kastar en blick upp på tavlan, går igenom ingredienserna som står listade under pizzanamnen. ”Okej, en Marlon Brando. Men gör den utan paprika.”

Pizzamannen ställer sig rak.

”Marlon Brando er med papprika.”

”Jag vill inte ha paprika.”

”Marlon Brando er med papprika.”

”Jag hör det. Jag kan läsa. Men jag gillar inte paprika. Hur svårt kan det vara?”

”Frisk papprika. Inte bork.”

Pizzamannen gnider sig över näsan, där han har små utslag, som fräknar eller massor av små födelsemärken. Han har polisonger och Lena gissar att han kommer ifrån Mellanöstern, Iran eller Irak eller kanske Saudiarabien.

”Ta nån annan”, föreslår pizzamannen. ”Vesuvio er utan papprika. Sven Special med tjåttfers. Margherita, marinara, kebab-pizza. Honolulu, ananas och banan. Micket god, frisk ananas. Inte bork. Vad ni vill ha?”

Men Janson har tänt till. ”Jag vill ha en Marlon Brando! Utan paprika. Ska det vara så svårt att göra?”

”Marlon Brando er med papprika!” Pizzamannen kan också höja rösten och ilska till.

”Men gör en pescatore med vitlök då!”

”Pescatore er tåmatt, åst, tånfisk, låk. Inte vitlåk.”

Lena överväger att slå sig ner på en av pallarna. Janson kan gå på hur länge som helst när han är på det rätta humöret, och det var ett tag sedan han inte var det, slår det henne nu. Så många gånger genom åren som hon fått utstå situationer där han har tjafsat, tjatat, argumenterat och tjurskalligt vägrat lyssna och till slut lyckats prata ner expediter, vakter, konstaplar, p-lisor, skatteverkets tjänstemän, och, på den tiden då de ofta gick ut och åt, på bättre restauranger, servitörer, hovmästare, sommelierer – vad hon längtar tillbaka till den tiden då de gick på restaurang så ofta att serveringspersonalen tilltalade dem med förnamn! – och lyckades övertyga dem om att han hade rätt, även i de fall han var klart medveten om att han var ute och cyklade med sina tokargument, eller så gav de bara med sig, resignerade, tystnade för att bli kvitt honom.

”Janson”, säger hon, och i stället för att sätta sig drar hon honom lätt i armen, ”ska vi inte ta Pompeji i alla fall?”

”Nu är vi här. Det är självklart att vi ska få vad vi vill ha. Kunden är kung.” Janson vänder sig teatralt till pizzamannen igen. Båda har fått färg på kinderna av diskussionen. ”Kunden i centrum, saltsjöbadsanda och den svenska välfärdsmodellen är vad som byggde det här landet. Kom inte och försök ändra på det. Nu handlar det bara om att skiva en vitlök.”

Lena har släppt honom, det har varit som om ticsen, som tilltagit, fått armen att av egen kraft slingra sig ur hennes hand. Hon ser åt sidan, in mot skrubben. Där sitter kvinnan bakom draperiet. Hon sitter med händerna i knät som försjunken i bön men med blicken häftad vid Lena. Deras blickar hakar i varandra, knyts för en bråkdel av en sekund samman. Kvinnans ögon,

så trötta, så fyllda av skam inför mannens envishet, och Lena som ser in i de ögonen med samma uppgivna känslor för Janson. Hon ler mot kvinnan, vagt, prövande, men leendet besvaras inte. Kvinnans djupbruna ögon är två sorgsna brunnar på vars botten en vädjan står skriven: ta mig härifrån.

Pizzamannen slår ihop händerna som efter en avslutad affär. ”Ska ni ha pizza eller inte? Lasagne? Hemgjård.”

”Gör en Marlon Brando då!” utbrister Janson, *le bon vivant* som kan kompromissa när det är tvunget.

”Som jag säga! Varför do bråka?” Pizzamannen slår ihop händerna igen, och den här gången är affären verkligen avslutad för hans del. ”Bästa Marlon Brando do eta. Do ta bort papprika om inte do gilla.”

”Det är dig jag inte gillar.”

”Vad sa?”

”Nej, han sa inget”, bryter Lena in. Och till Janson: ”Gå ut till bilen och vänta.”

”Aldrig. Det är jag som lovat . . .” Men han fullföljer inte.

”Jag betalar det här, oroa dig inte.” Hon beställer: ”En Marlon Brando och en calzone. Och jag ska ha en . . .” Hon läser på takskyltarna medan Janson lommar ut med händerna i fickorna, kastar en sista vresig blick mot pizzamannen.

”Vad ska do ha?” frågar pizzamannen henne vänligt. ”Med vitlåk?”

”En francesco. Med hälften så mycket ost.” Hon ändrar sig genast. ”Nej, nej, förresten”, säger hon ursäktande, ”gör den som du brukar. Det blir bäst. En francesco.”

”Inga problem, vet do. Vill do ha halften åst, får do halften åst. Jag veta. Svenska kvinnor tänka vikten. Vill du vitlåk?” Pizzamannen pekar ut genom fönstret. ”Han besverlig.”

”Ja”, instämmer Lena. ”Han kan vara lite besverlig.”